

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

5. Aristoteles, circa abortus procurandos, error.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45686

*Vestra quid effoditis subiectis viscera telis,
Et nondum natis dira venena datis?*

Obseruant nonnulli, diuina Nemeli, instissimò que iudicio, eas ipsas frequenter matres necari, aut graue corporis perpeti detrimentum, quæ venenum transmittunt, ad factum à se expellendum. Ita, iuxta illud: *Qui fodit fontem, incidit in eum*, vna hæ noueræ veriùs, quàm matres, cum filijs, in sepulchrum inferuntur, quàm filij sui, vtique morte digniores: quibus tam diris cur venenum parceret, ingenij sui oblitum, quod innocentes è medio tollit, in medio earum jacentes? Itaque nec apio, nec hedera coronandæ sunt, quæ apio, aut hedera, in naturæ ignominiam, vti didicerunt.

V.

Quare mirari satis non possum, Aristotelem vsque ad ob politicæ, & moris Græci studiosum fuisse, vt obliuisceretur naturæ. Nam vbi docet, felicitatem ciuitatis, in amplitudine atque multitudine hominum, non consistere, sed attendendum, ne quid desit, vel supersit, venit in eam quæstionem, quæ est de numero liberorum, non nimis augendo; ostenditque, quid sui iudicij sit, de more veterum Græcorum, quibus licebat exponere necareque liberos, si eos alere nolissent. Neque enim ea illis res fraudi erat. Cuius inhumana consuetudinis plene sine fabulæ Comicoꝝ & Tragicorum. Fert igitur Philosophus primò hanc sententiam: *De exponendis autem liberis & alendis, sit lex, Nihil mancum debileq, alere.* In quæ verba Victorius sic commentatur: *Nullò pacto vult orbatum sensu, membroq, aliquo corporis, vsibus humanis necessario, siue pluribus, ali. Quod probabat antiquitas, quia hi Reip. utiles nullam in partem sunt (nolenti autem multis modis ceteris) sed etiam quia illi ipsi nullum verum fructum vitæ gustant. Consuetantur autem necessario multis miseris. Nostra pietas Christiana hoc sustulit, tantumq, concedit monstris extingui, & partus, qui magis belluæ, quàm hominis speciem referunt. Certè Christus debiles & claudos, & vnum oculum habentes ad cælum admittit: & vult nos, miseratione horum, cælum promereri. Quemadmodum olim accesserunt ad eum turba multa, habent & secum mutos, cacos, claudos, debiles, & alios multos; & proiecerunt eos ad pedes eius, & curauit eos. Quare Christo repugnat*

Prou. 26. 27.

Aristot lib. 7.
Polit. c. 16.

Matth. 18. 8.

Matth. 15. 30.

repugnat ferinus mos ille Græcorum, in hominibus inutilibus è Rep. remouendis. Nec Christo tantùm, sed etiam Christianis, qui Nosodochia, Xenodochia aliasque eiusmodi domus in hunc finè ædificant, vt in illis eiusmodi miserabiles homines alantur, hoc ipso sunt vtilissimi, vt habeant, erga quos exerceant charitatem, quam excluderunt, quorum lex fuit: *Nihil mancum debileq; alere*. Si sic omnis Resp. ageret, quò tandem isti deberent portari, si paruuli sunt, nisi vt lupis pabulum essent! aut, si adultiores in similem corporis defectum incidissent, quò eos oporteret migrare, nisi in extremas solitudines, bis miseri, & quia debiles, & quia, ipsi fame confecti, famè explerent belluarum, dentibus earum laniandi ac deuorandi? Iam alterum modum, paulò subtiliùs, & in speciem mitiùs, re ipsa autem impiè præscribit Aristoteles, quo caueri possit, ne in Rep. ciuium numerus turbam numerumque conuenientem excedat.

Propter multitudinem autem liberorum, inquit, si ordo gentium uenerit (multitudinem) lex sit, nihil exponere eorum, qua genita sunt, definitam enim esse oportet multitudinem procreandorum liberorum. Si autem aliquibus præter hæc copulatis exortum fuerit (seu si coniugibus plures liberi, quàm legibus definitum sit, nascantur) antequam sensus & vita existat, abortum eò importare oportet. Sanctum enim, & non sanctum definitum erit sensu ac vita, id est, fetus antè quam sentiat & uiuat, si opprimatur, nihil peccatur, quia tum nec homo, nec animal dici potest: quando verò iam sentit, & uiuit, sine crimine id fieri non potest. Ne ergo soboles nimis crescat, in illis locis, vbi lege interdictum est, ne quis pater alat plures liberos, quàm statutum sit, non probat Aristoteles expositionem necemque eorum, qui, sine corporis defectu, procreati sunt; sed fatius esse putat, huic malo priùs remedium adhibere, & antè, quàm editi sint in lucem, vt in utero matrum, perdantur; eo tamen discrimine adhibito, vt non omnis abortio, sed illa duntaxat, quæ conceptui liberorum propinqua est; & priùs, quàm sensus vitæque participes fiant, procuretur. Hæc mens fuit Ethnici Philosophi. Paulo mitiùs Plato, Si plures generentur, inquit, vel isti supernumerarij diuidantur inter eos, qui liberos non habent, vt eos adoptent, vel co-

tonis deriuentur, vel prohibeatur procreatio. Hæc isti. Aliter Christiani. Quamuis enim teste Nonio, abortus ille dicendus sit, qui est in primis mensibus, cum concepti exordium factum est, abortus prope tempus pariendi; atque etiam Iurisperiti, & communis opinio rectè crimen maius censeant, si foetus expellatur jam animatus; culpa tamen grauissima etiam est, abigere foetum inchoatum. Quare merito suprâ citatus Tertullianus ait: *Etiam conceptum utero, dum adhuc sanguis in hominem delibatur, dissoluere non licet. Homicidij festinatio est, prohibere nasci: nec refert, natam qui eripiat animam, an nascentem disturbat. Homo est, qui futurus est, etiam factus omnis jam in semine.*

VI

Nullam itaque defensionem habent istæ Medæ, quæ quia ortum prolis habent, vel pudore, vel timore, exosum, faciunt abortum; nec verentur veneno occidere; cuius morte mortem merentur. Quarum sanè mulierum longè maior est numerus, quam existimetur. Nam etsi multæ nec ferro utantur, nec malum venenum faciant, ut vel uterum ante tempus exonerent, vel quod neaturum profuderunt, interimant; plurimæ tamen sunt, quæ multis alijs modis prolem intra viscera sua occidunt. Quædam, ubi se gravidas sentiunt, ita delicate desident, ac si nefas esset surgere de sella, aut è lecto pedem efferre; vel, si ambulant, ita ambulant, ac si Iunonis sacra ferrent. Atqui torpor iste foetui nocet. Quemadmodum & ira atque exardescencia matris, quæ in prolem, per biliosum nutrimentum, redundat. Aristotelem audiamus: *Oportet autem, ait, & pregnantibus curam gerere corporum non desidia deditas, neque alimento tenui utentes. Hoc autem facile erit legislatori prestare, si iusserit, ut singulis diebus iter quoddam faciant, ad cultum Deorum, quæ sunt nata honorem, ut opem ferant generationi: mentis autem contra atq; corpore, sedatiùs remissiusq; degere conuenit, apparet enim, quæ gignuntur, ad se ducere non parum ab ea, quæ in utero habet, pariter ac stirpes è tellure. Hæc magnus Philosophus, qui duo præcipua, vel tria vitia perstringit, earum, quæ, licet liberos & hæredes optarent, tamen liberos ipsæ destruunt. Primum igitur est magnis illis Iunonibus probè inculcandum, quæ nimium cauendo nimium nocent; quia enim Varro monet, uterum se-*

Aristot. lib. 7.
Polit. c. 16.

Varro l. 2. de
re Rust. c. 4.